

Biotheek Netknipsels #88 – 14 oktober 2004

De Europese commissie wil de hoeveelheid nitriet en nitraat in vleeswaren doen dalen. Daarmee komt de gangbare vleesverwerking een stapje dichterbij de biologische. Wanneer wordt bio de norm? En de Britse biosector laat sterk van zich horen in dit nummer: van onderzoek over biodiversiteit tot feiten en cijfers over 2004. En de Britse consument hapt toe: babyvoeding of maaltijd in de pub, graag bio!

Hartelijke groet,

Petra Tas
Projectcoördinator de Biotheek

In dit nummer:

NATIONAAL

Administratie zoekt centra voor duurzame landbouw
Solidaire picknickactie in Gent op vrijdag 15 oktober 2004
Samenwerking rond directe afzet.
Nieuwe Belbior-coördinator
Commissie wil minder nitriet en nitraat in vleeswaren

INTERNATIONAAL

NL - Statistieken: Nederland - De biologische landbouw in cijfers
NL - Dierenwelzijn in de biologische veehouderij
GB - Groot-Brittannië de grootste afzetmarkt
GB - Britse bio eerst uit eigen land
GB - Statistieken biologisch voedsel : feiten en cijfers 2004
GB - Het publiek vertoont een gezonde eetlust voor biologisch voedsel in restaurants
GB - Verslag bewijst dat biologische landbouw beter is voor dieren in het wild

NATIONAAL

Administratie zoekt centra voor duurzame landbouw

Dit jaar creëerde de Vlaamse regering een nieuw wettelijk kader voor het erkennen van centra en het subsidiëren van sensibiliseringsacties die duurzame landbouwpraktijken promoten. Om over te gaan tot de erkenning van een aantal centra lanceert de landbouwadministratie (ALT) een oproep.

De sensibiliseringsacties zijn de projecten die tot hiertoe 'demonstratieprojecten duurzame landbouw' werden genoemd en die sinds 5 jaar georganiseerd worden door de ALT. Het doel van deze projecten is boeren en tuinders bewust te maken van nieuwe technieken en ze door demonstraties in de praktijk ingang te doen vinden op de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. De sensibilisering moet wel aan één van de wettelijk omschreven doelstellingen beantwoorden. Specifieke thema's die dit jaar door minister Leterme weerhouden zijn, zijn de alternatieve energieproductie op landbouwbedrijven, eigen eiwitvoorziening en rantsoenen, ammoniakreductie en nieuwe teelten in de biologische landbouw.

Verenigingen en organisaties zonder commerciële doeleinden kunnen tot uiterlijk 15 november een erkenningsaanvraag indienen. Overheden, universiteiten, hogescholen en wetenschappelijke instellingen komen niet in aanmerking.

Meer informatie: Demonstratieprojecten Duurzame Landbouw 2004 :

<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/landbouw/nieuws/04/1013.html>

bron: ALT, geknipt uit: www.vilt.be, 13/10/2004

Solidaire picknickactie in Gent op vrijdag 15 oktober 2004

Wist je dat veel bio-boeren het in België moeilijk hebben om aan grond te geraken? *?Neen? En dat Land-in-Zicht daar iets wil aan doen?? ?Land-in-Zicht? Lijkt wel de naam van een zeilschip? Nog nooit van gehoord!?* Wel Land-in-Zicht koopt grond vrij en verpacht die aan bio-boeren. Samen met FIAN en WERVEL organiseren ze de actie *?van de grond moet je kunnen eten?.* Want grond voor boeren in Noord en Zuid is belangrijk! *?FIAN? WERVEL? En mogen we er dan echt van de grond eten??* Inderdaad, Waar wacht je dus nog op om je in te schrijven voor onze reuzepicknick op 15 oktober te Gent! ?

Iedereen is van harte welkom op deze ludieke actie 'van de grond moet je kunnen eten', in het kader van de grondproblematiek in Noord en Zuid: · een solidaire **picknickactie** met biobroodjes met lekkere vegetarische garnituur · doorlopende **animatie**: capoeira, hip-hop en samba · stand: **briefschrijfacties** van FIAN v.z.w. · stand: koop een **bio-wortel** en koop hiermee een stukje grond vrij! · stand: info, expo, ludieke acties, babbelen met Hondurese boerinnen...

Het **plein vóór het Sint-Pietersstation, het Maria Hendrikaplein** te **Gent** is the place to be! Ambiance vanaf 12 tot 18 uur

Wil je meedoen aan de **reuzepicknick**? **Schrijf je dan snel in** door te mailen of te bellen naar: · WERVEL: wervel@pi.be <<mailto:wervel@pi.be>> of tel. 02 203 60 29 · of FIAN: jonas@fian.be <<mailto:jonas@fian.be>> of tel. 02 640 84 17 Biobroodjes te verkrijgen ter plaatse; de garnituur wordt bereid en geschonken door biorestaurant Avalon en het GEC. De sfeer komen opsnuiven, de standjes komen bezoeken, meedansen, een wortel en stukje bio-grond vrijkopen, kan natuurlijk zonder in te schrijven.

bron: Fian / Wervel, 29/09/2004

Samenwerking rond directe afzet.

Studienamiddag Astene – Deinze, samenwerking rond direct afzet

In het kader van het ALT-Afzetproject Netwerk Directe Vermarkting organiseert Vredeseilanden Donderdag 21 oktober om 14.00uur op De Wassende Maan, Beekstraat 35 Astene – Deinze, een studiedagnamiddag over samenwerking rond directe afzet. Tijdens deze namiddag zal er een rondgang worden voorzien langs de verschillende teelten, de winkel en het pakketten systeem. Aanvullend zal de afstemming van productie op de afzet en de wekelijkse aanbodlijst worden toegelicht.

De rechtstreekse vermarkting van zelfgeteelde producten aan de consument vindt op tal van biologische bedrijven in Vlaanderen plaats onder de vorm van een bedrijfswinkel, abonnementen, marktverkoop of levering aan voedselteams. Het voordeel van rechtstreekse afzet voor de ondernemer is dat de winstmarges die de tussenhandelaren op het product nemen, nu door de ondernemer zelf kunnen worden gegenereerd. De ondernemer ontvangt bijgevolg een hogere prijs voor zijn product, als tegen prestatie voor de extra arbeid die hij aan de rechtstreekse vermarkting besteedt, terwijl de consument op zijn beurt in veel gevallen goedkoper uit is.

Daarnaast heeft rechtstreekse afzet ook nadelen. Het kost extra arbeid, vaak ook extra investeringen, bijvoorbeeld voor transport van kleine partijen of een koeling voor groenten en fruit.

Uit ervaringen blijkt dat veel bedrijven met rechtstreekse verkoop specifieke problemen kennen, zoals een hoge arbeidsdruk als gevolg van de combinatie productie en vermarkting, toenemende concurrentie vanuit de groothandel (bijvoorbeeld bij abonnementen), toenemende arbeidskosten, prijzen die onder druk staan vanuit de grootdistributie en aanscherping van de regelgeving rondom de productieverwerking en –bewaring. Deze problemen vormen een belemmering van de verdere groei en ontwikkeling van direct vermarktende Vlaamse biologische bedrijven. Bovendien blijkt dat er grote verschillen zijn in de manier waarop de verschillende ondernemers de productie- en afzetgerichte activiteiten combineren en uitvoeren. Zo proberen sommige ondernemers vooral eigen producten te vermarkten, terwijl andere ook producten van collega's aankopen en samenwerken om het assortiment aan te vullen of om te kunnen voldoen aan de vraag.

In het afgelopen seizoen werd binnen het ALT afzetproject Netwerk Directe Vermarkting voor verschillende biologische bedrijven in Zuid Oost Vlaanderen en Brabant de productie en de afzet via rechtstreekse verkoop in kaart gebracht en zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Daarnaast is een wekelijkse aanbodlijst opgestart waar elke teler zijn aanbod kon op invullen.

De eerste resultaten zullen worden uiteengezet op de studienamiddag donderdag 21 oktober om 14.00 uur op De Wassende Maan, Beekstraat 35 Astene - Deinze.

Meer info: Marcel de Jong, t 0474/982768 of e marcel.dejong@vredeseilanden.be

bron: Marcel de Jong, 13/10/2004

Nieuwe Belbior-coördinator

Vanaf 1 oktober heeft BELBIOR vzw (de Vlaamse Beroepsvereniging voor Biologische Boeren) een nieuwe coördinator in dienst: Wim Vandenberghe.

Wim Vandenberghe was in het verleden reeds coördinator van BELBIOR, tot hij half 2002 de organisatie verliet om raadgever te worden bij de groene ministers van Landbouw. Met deze ervaring op zak trekt hij nu opnieuw de BELBIOR-kar: “De functie is een bijzondere uitdaging voor mij: niet alleen de positie van de bioboer binnen de biosector, de positie van bio in de

maatschappij, maar zeker ook de positie van de boer/in en zijn/haar producten is het geheel zijn precare aandachtspunten. En ik ben natuurlijk bijzonder verheugd dat de bioboeren me, na deze onderbreking van 2 jaar, opnieuw het vertrouwen geven om dit mee waar te maken."

De nieuwe coördinator vervangt Anita de Moor, die BELBIOR het voorbije jaar geleid heeft.

Bron: Belbior, 4/10/2004

Commissie wil minder nitriet en nitraat in vleeswaren

De Europese Commissie heeft maandag wijzigingen aangebracht aan een richtlijn die het gebruik van voedingsadditieven regelt. De amendementen beogen ondermeer een daling van de hoeveelheden nitriet en nitraat in vlees. Dat gebeurt na wetenschappelijk advies van de Europese Voedselautoriteit.

Nitriet en nitraat worden gebruikt in een aantal vleeswaren en sausen om een dodelijke vergiftiging door botulisme te voorkomen. Voor de mens is nitraat op zich niet gevaarlijk. Het wordt voor een groot deel via de nieren in de urine uitgescheiden. In tegenstelling tot nitraat wordt nitriet nauwelijks uitgescheiden. Bij een volwassene wordt nitriet slechts gevaarlijk als het zich in de maag verbindt met aminozuren en zo nitrosamines vormt, waarvan proeven hebben aangetoond dat ze kankerverwekkend zijn.

"Op basis van de meest recente wetenschappelijke informatie zoekt de Commissie permanent naar het juiste evenwicht tussen de kans op microbiële contaminatie en de vorming van nitrosamines", aldus eurocommissaris van Volksgezondheid en Consumentenzaken David Byrne. "De intensieve opvolging en bijsturing van de wetgeving inzake voedselveiligheid wekt bovendien vertrouwen bij de consument".

bron: www.vilt.be, 11/10/2004

Telers Flup en Pips produceren biologische druiven

Overijse, Hoeilaart, Tervuren en Huldenberg willen symbool van de streek in de kijker zetten

Flup en Pips Luppens hebben een reeks moderne serres, waar ze twee afzonderlijke bedrijven draaiende houden. Flup (foto) beheert de druivenserres op een biologische manier. «Dit is de vierde generatie die druiven teelt op deze locatie», vertelt hij. «We werken zuiver biologisch en zetten kleine bestrijdingsbeestjes in tegen insecten. We produceren 8 à 10 ton per jaar en 90 procent wordt hier thuis verkocht. Alles gebeurt hier ook computergestuurd: de verwarming, de luchtvochtigheid en de besproeiing.»

Zijn broer Pips is verantwoordelijk voor de afgeleide drankproducten van de druiventeelt, uniek in de streek. Zowel witte en rode wijn, druivensap, schuimwijn, kriekenaperitief Zuzeke's Eik en fruitjenever Kelleborre'l. «We bestaan 25 jaar en maken al onze druivendranken op een ambachtelijke manier. In vaten van 5000 liter rijpt de wijn en zijn de eerste flessen na 8 maanden klaar om te verkopen. Binnenkort krijgen we ook een erkenning als streekgebonden product.»

Je vindt zowel de wijnkelders als de druivenserres aan de Brusselsesteenweg 538 in Overijse. Tel. 02-657.33.20.

Druivengemeenten bouwen samen museum

De druivengemeenten Huldenberg, Overijse, Hoeilaart en Tervuren onderzoeken de mogelijke inplanting van een intergemeentelijk druivenmuseum op de Solheide-site in Overijse. Doel is om de druif, het symbool van de streek, permanent in de kijker te zetten. «Het moet een levend

museum worden met een échte druivenserre en allerlei moderne snufjes die een museum aantrekkelijk maken. Het moet representatief zijn voor het belang dat de druif had en nog steeds heeft voor deze gemeenten», aldus conservator Francis Cleeremans van het Druivenmuseum in Overijse. (...)

«De teelt zal hier wel altijd blijven bestaan», zegt Francis Cleeremans. «Binnen een aantal jaren verwacht ik dat het aantal telers zich zal stabiliseren. Steeds meer telers streven naar een Europees label voor hun druiven. Het is een erkenning van de goede kwaliteit die ze afleveren. De jonge serristen hebben hun bedrijven trouwens gemoderniseerd om mee te kunnen. Ze gebruiken de nieuwste methodes en werken dikwijls biologisch. (...)

Je kan nu al terecht in het Druivenmuseum van Overijse op het Justus Lipsiusplein 9. Tel. 02/785.33.73. Open van 1 april tot en met 31 oktober.

bron: Het Laatste Nieuws, 13/10/2004

INTERNATIONAAL

NL - Statistieken: Nederland - De biologische landbouw in cijfers

Organic business in the Netherlands is accelerating again: 4.5 % more turnover in the 2nd quarter of 2004, reports the Dutch magazine BioFood. The total turnover in the industry has risen to 105 million EUR for the second quarter, compared with 100 million EUR a year ago. The turnover in the conventional retail food trade has dropped slightly. The area farmed organically has, however, decreased from 41,865 ha to 40,288. The share of organic farming is 2.1 % (as at 1.7.2004).

De EKO-monitor van oktober 2004 vindt u hier:

<http://www.platformbiologica.nl/ekomonitor/ekomonitorokt2004.pdf>

Bron: Platform Biologica, geknipt uit Probila Newsflash 19, 14/10/2004

NL - Dierenwelzijn in de biologische veehouderij

In 2000 publiceerde het Rathenau Instituut het boek "In het belang van het dier; over het welzijn van dieren in de veehouderij" (De Jonge en Goewie, 2000). Hierin zijn 164 publicaties over dierenwelzijn samengevat. De uitgangspunten in de biologische veehouderij scheppen betere voorwaarden voor een goed dierenwelzijn dan de gangbare veehouderij, concluderen De Jonge en Goewie. Verder constateren ze dat in de wetenschap nog geen consensus is over de manier waarop dierenwelzijn kan worden gemeten.

Anno 2003 bestaat er nog steeds geen eenduidige parameter om dierenwelzijn gekwantificeerd te kunnen beoordelen. Het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij (LNV) zet het onderzoek naar het meten van dierenwelzijn daarom voort met als doel een welzijnsindex te ontwikkelen.

In deze factsheet heeft Biologica de informatie over dierenwelzijn die bekend is in de biologische veehouderij op een rijtje gezet. De biologische veehouderij is echter nog volop in ontwikkeling en het onderzoek is nog maar recent op gang gekomen. Om deze redenen zijn de resultaten in deze factsheet een voorlopige verkenning

(Voor het volledige factsheet: <http://www.platformbiologica.nl/factsheets/dierenwelzijn.html>)

Bron: Platform Biologica, geknipt uit Probila Newsflash 19, 14/10/2004

GB - Groot-Brittannië de grootste afzetmarkt

Afgelopen zomer is Groot-Brittannië met een afzet van 1,1 miljard Britse pond de grootste afzetmarkt voor biologische producten binnen de EU geworden. Dit blijkt uit cijfers van het Britse marktonderzoeksbureau Organic Monitor. Hiermee is de afzet voor het eerst groter geworden dan de afzet in Duitsland. Naar verwachting zal in vijf jaar de afzet groeien naar circa 3,5 miljard pond. In Groot-Brittannië wordt de afzet met name gedreven door de ruime verkrijgbaarheid van biologische producten in de supermarkten. Vooral in de sector babyvoeding is de groei spectaculair. Inmiddels eet 4 van de 5 Britse baby's en peuters biologisch.

bron: Biologisch Nieuws, 11/10/2004

GB – Britse bio eerst uit eigen land

In Groot-Brittannië streeft de regering al geruime tijd actief naar meer regionale zelfvoorziening voor wat betreft biologische producten.

De zelfvoorzieningsgraad is in twee jaar gestegen van 30% naar 44%. Het streven is om in 2010 70% van de biologische producten van eigen bodem te laten komen.

In de afgelopen tien jaar is het Britse areaal biologische landbouw meer dan vertwintigvoudig van 30.000 hectare naar 696.000 hectare. Circa vier procent van de Britse landbouwgrond wordt nu biologisch bewerkt.

Regionaal produceren en consumeren is een belangrijk streven binnen de biologische landbouw. Dit vanwege onder andere de positieve effecten voor het milieu en de meer directe band tussen producent en consument.

bron: Biologisch Nieuws, 11/10/2004

GB - Statistieken biologisch voedsel : feiten en cijfers 2004

Nutritional benefits of organic food

- * Organic food contains, on average, higher levels of vitamin C and essential minerals such as calcium, magnesium, iron and chromium.
- * In a review of 41 studies from around the world, organic crops were shown to have statistically significant higher levels of vitamin C, magnesium, iron and phosphorous. Spinach, lettuce, cabbage and potatoes showed particularly high levels of minerals.
- * Nitrate levels in organic food are on average 15% lower. Scientists from Glasgow University have found a link between the levels of nitrates in vegetables and gullet cancer, which has trebled over the last 20 years and claims more than 3000 lives a year. They believe that an increase in the use of nitrate fertilisers since World War II may be one of the main reasons for the rise in this cancer.
- * Organic vegetables have higher levels (between 10% and 50%) of secondary nutrients. These include antioxidants which help to mop up harmful free radicals implicated in cancer.
- * Deficiencies in certain vitamins and minerals can lead to a variety of symptoms including muscle cramps and depression.
- * Between 1940 and 1991, trace minerals in conventional UK fruit and vegetables fell by up to 76% - US figures show a similar trend (Defra and USDA)
- * In a survey of organic vegetable soups, researchers found that they contain almost six times as much salicylic acid as non-organic vegetable soups 2 The acid helps combat the hardening of the arteries and bowel cancer and is responsible for the anti-inflammatory action of aspirin. It is naturally used in plants as defence against disease.
- * The Food Standards Agency agree that consumers concerned about sustainability (wildlife, pollution, climate change) and pesticide residues can buy organic food. An article published in "Coronary and Diabetic Care in the UK 2004" by the Association of Primary Care Groups and Trusts, concluded that a predominantly organic diet:
 - * reduces the amount of toxic chemicals ingested;
 - * totally avoids GMOs [genetically modified organisms];
 - * reduces the amount of food additives and colourings;
 - * increases the amount of beneficial vitamins, minerals, EFAs [essential fatty acids] and antioxidants consumed;
 - * appears to have the potential to lower the incidence of common conditions such as cancer, coronary heart disease, allergies and hyperactivity in children.

(nvdr: Het rapport bevat verder ook gegevens over additieven, pesticiden, antibiotica, GGO, werkkost, milieu, transport, ontwikkelingslanden, en marktgegevens over Groot-Brittanië. U kan het desgewenst opvragen via biotheek@bioforum.be)

bron: soil Association, geknipt uit Probila Newsflash 19, 14/10/2004

GB - Het publiek vertoont een gezonde eetlust voor biologisch voedsel in restaurants

De Soil Association dringt erop aan dat restaurants, café's en pubs meer biologische maaltijden zouden aanbieden. Nieuw onderzoek toont namelijk aan dat 44% van de bevroegde personen graag een biologische optie zouden zien staan op het menu wanneer ze buiten huis eten....

An increasing number of catering outlets are already certified to serve organic food: some are fully organic, while others make an organic dish of the day available to customers.

The findings are launched during the Soil Association's Organic Week (4 - 12 September), organised in partnership with Hambleden Herbs, Whole Earth Foods and Highland Spring Natural Mineral Water. The Soil Association is the UK's main charity promoting organic food and farming.

The poll also revealed the public's reasons for choosing organic produce. The percentage of people buying organic food for the taste has doubled from 24% in 2002 to 48% this year.

The main motivation for choosing organic food, given by over three-quarters of respondents who buy organic produce, was "it's grown without chemical sprays" and "it's better for the environment". Concerns about GM were a factor for 74% of respondents ("it's not genetically modified / does not contain GM ingredients") and two-thirds of those asked said that "it's better for me / my family".

When asked about school meals:

- * 81% of respondents said "there should be health limits on the amount of salt, sugar and fat content in school meals"

- * 70% of respondents said "there should be some organic food and / or locally produced food included in school meals".

For the new research, NOP surveyed 1057 adults aged 15 or over between 5 and 10 August 2004. The research undertaken in 2002 was carried out by Taylor Nelson Sofres and polled 15,000 households.

Bron: Platform Biologica, geknipt uit Probila Newsflash 19, 14/10/2004

GB - Verslag bewijst dat biologische landbouw beter is voor dieren in het wild

Een nieuw verslag geschreven door het personeel van English Nature en van de Royal Society for the Protection of Birds overliep 76 studies en ontdekte dat er meer dieren in het wild leven op biologische boerderijen dan op conventionele boerderijen.

The report stresses that "the intensification and expansion of modern agriculture is amongst the greatest current threats to worldwide biodiversity. Over the last quarter of the twentieth century, dramatic declines in both range and abundance of many species associated with farmland have been reported in Europe... During the next 50 years, global agricultural expansion threatens to impact worldwide biodiversity on an unprecedented scale that may rival climate change in its significance".

The report found that:

- * There are more birds, butterflies, beetles, bats and wild flowers on organic farms than conventional farms.

* Many of these differences apply to species known to have experienced declines in range or abundance as a consequence of agricultural intensification, a significant number of which are now the subject of direct conservation action (e.g. skylark, lapwing, greater and lesser horseshoe bat, corn buttercup).

* Organic management provides a clear advantage over agri-environment schemes because the farm as a whole is subject to organic standards, rather than limited areas under these schemes.

* Organic farming could play a significant role in increasing wildlife across lowland farmland in Europe.

Peter Melchett, the Soil Association's Policy Director said: "The scientific case for the wildlife benefits of organic farming is now settled and beyond doubt. People feel powerless in the face of environmental disasters like the loss of wildlife from the British countryside over the last thirty years. Everyone assumes that reversing such destruction will be painful and unpleasant. Not any more. Anyone can enjoy fresh, tasty organic food from Britain, knowing that they are also helping British birds, bees, bats, beetles and butterflies.

"The results confirm what organic farmers have seen on their farms for decades: conversion to organic means more wildlife, a greater variety of wildlife, and more of the wildlife species that have declined on non-organic farms over the last 50 years. The results fully justify the Government's decision to pay organic farmers twice as much as non-organic farmers under the new agri-environment schemes to be launched next year."

The Soil Association welcomes the publication of this review, which confirms the findings of a Soil Association report published in May 2000 (The Biodiversity Benefits of Organic Farming). The Soil Association report reviewed all the known studies that compared the levels of wildlife on organic and conventional farms and found that overall organic farms support substantially higher levels of wildlife in lowland areas, particularly of those wildlife groups which are declining.

Bron: Platform Biologica, geknipt uit Probila Newsflash 19, 14/10/2004

Colofon

De Biotheek Netknipsels worden uitgegeven door Bioforum Vlaanderen in het kader van het Biotheekproject. De Biotheek is het informatiepunt voor de biologische landbouw en voeding, te consulteren op www.biotheek.be U kan de Biotheek ook een vraag stellen via 078 151 152 of mijnvraag@biotheek.be.

Deze knipselkrant verschijnt wekelijks met actuele informatie over de nationale en internationale biosector. De berichten worden zonder tekstwijziging (hooguit ingekort) geknipt en geplakt, met vermelding van hun bron. Samenstelling: Petra Tas. Nieuwtjes en evenementen kunnen steeds voor opname doorgestuurd worden aan petra.tas@bioforum.be. Momenteel wordt de knipselkrant verzonden naar ruim 1400 relaties binnen de sector, de overheid en sympathisanten van de 10op10-campagne. Aanmelden kan via de website: surf naar www.bioforum.be/nieuwsbrief.asp. Oude nummers kunnen opgevraagd worden bij biotheek@bioforum.be. Afmelden kan via een eenvoudig mailtje naar biotheek@bioforum.be.